

DOI: <https://www.doi.org/10.36719/2663-4619/79/92-96>

Leyla Qabil qızı Məmişova
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC)
magistrant
l.mamishova@unec.edu.az

QLOBAL DÜNYA İQTİSADİYYATINDA KİÇİK SAHİBKARLIĞIN SOSIAL VƏ İQTİSADI ƏHƏMİYYƏTİ

Xülasə

İçində olduğumuz qlobal rəqabət mühitində inkişaf etməkdə olan ölkələrin ən mühüm silahı kiçik və orta sahibkarlıqdır. İqtisadiyyatı son illər sürətlə inkişaf edən ölkəmizdə kiçik və orta sahibkarlıq iqtisadi artım və inkişaf prosesində xüsusilə məşğulluğa verdiyi töhfələr baxımından son dərəcə mühüm rol oynamışdır. Azərbaycan kimi inkişaf etməkdə olan ölkələrdə irimiqyaslı və qlobal rəqabətə davamlı milli müəssisələrin yaradılması üçün dinamik və sabit kiçik sahibkarlıq strukturunun yaradılması qaçılmaz bir zərurət kimi görünür.

Rəqabət və iştirakın sosial-iqtisadi sistemin mahiyyəti kimi qəbul edildiyi cəmiyyətlərdə inzibati sistemin vahid mənada sağlam və sabit işləməsi ilə kiçik sahibkarlığın aktivləri ilə fəaliyyəti arasında güclü qarşılıqlı əlaqə mövcuddur. Kiçik sahibkarlıq dünya miqyasında iri müəssisələrin yerinə yetirə bilmədiyi funksiyaları yerinə yetirməklə milli iqtisadiyyatda dinamizmin davamlılığını təmin edir.

Açar sözlər: *İqtisadiyyat, kiçik sahibkarlıq, əhəmiyyət, sosial, dünya, sfera*

Leyla Gabil Mamishova

Social and economic significance of small entrepreneurship in the global world economy

Abstract

In the global competitive environment we are in, the most important weapon of developing countries is small and medium enterprises. In our country, whose economy has been developing rapidly in recent years, small and medium enterprises have played an extremely important role in the process of economic growth and development, especially in terms of their contribution to employment. In developing countries such as Azerbaijan, the creation of a dynamic and stable small business structure for the establishment of large-scale and globally competitive national enterprises seems to be an inevitable necessity.

In societies where competition and participation are seen as the essence of the socio-economic system, there is a strong correlation between the healthy and stable functioning of the administrative system and the assets and activities of small businesses. Small business ensures the continuity of dynamism in the national economy by performing functions that large enterprises around the world cannot.

Key words: *economy, small business, importance, social, world, sphere*

Giriş

Kiçik sahibkarlıq yeni ideyaların və fikirlərin çiçəklənməsi üçün ideal mühitdir. Müəssisələrin müxtəlif yollarla üzleşdiyi böhranlar yeni ideyaları sınaq riskini götürməyi tələb edir. KOS-ların bu innovasiya potensialı onların yeni tələblərə cavab vermək və yeni bazarlar açmaq qabiliyyəti ilə birləşdirildikdə, onlar inkişaf üçün çox mühüm gücə çevrilirlər.

Kiçik sahibkarlıq müəssisələri texnoloji inkişafı izləyir və hətta sahibkarlıq qabiliyyəti və asan uyğunlaşma qabiliyyəti, eləcə də sahibkarlıq azadlığı sayəsində innovasiyaların sınaqdan keçirildiyi laboratoriya kimi fəaliyyət göstərirlər. Çevik strukturları sayəsində böyük texnoloji sıçrayışlarda, yeni texnologiyaya keçiddə, cəmiyyətdə tələblərin dəyişməsi nəticəsində yaranan problemlərin həllində, böyük iqtisadi dövrlərdə böhrandan çıxmaqda mühüm vəzifələr götürürlər (Mazilov və Kremin , 2018:78).

Bütün əhəmiyyətinə baxmayaraq, KOS-lar həm dünyada, həm də ölkəmizdə bir çox problemlərlə üzləşirlər. İqtisadiyyata istənilən dinamizmi gətirmək üçün KOS-lar rəşional inkişaf etməlidir.

Kiçik sahibkarlığın inkişaf xüsusiyyətləri

Kiçik sahibkarlığın rəşional şəkildə inkişafı üçün beş təklif var. Bu tövsiyələr aşağıdakı kimi verilmişdir.

1. Yeni və ətraflı iş planı hazırlamaq,
2. Maliyyə məsləhətçiləri vasitəsilə pul vəsaitlərinin hərəkətini yaxından araşdırmaq,
3. Güc artımlarını qarşılamaq üçün kifayət qədər işçi qüvvəsinə malik olmasını təmin etmək,
4. Obyektiv düşüncəyə sahib olmaq üçün məsləhət xidmətlərindən yararlanmaq,
5. Tez böyümək və daha ehtiyatlı və ölçülü olmaq

Ölkəmizdə kiçik sahibkarlıq transformasiya prosesindədir. Onlar bu proses ilə ənənəvi xətt üzrə istehsal edən, yalnız yerli bazarlar üçün fəaliyyət göstərən, böyümədən qorxan, köhnəlmiş texnologiyadan istifadə edən və azad rəqabətdən qaçan klassik kiçik və orta biznes yanaşması bütün struktur və funksional sahələrdə yeniliklərə açıqdır. Bu müəssisələr, bilik və məlumatlara önəm verən, qlobal bazara sahibdir. Rəqabəti məcburi olaraq qəbul edən kiçik və orta biznes fəlsəfəsinə çevrilir (İbrahimov, 2010:85).

Qloballaşma anlayışının bu mövzuda ədəbiyyatın genişliyinə baxmayaraq, konsepsiyanın dəqiq tərifini yoxdur. Qloballaşma anlayışı çox vaxt müəyyən ideyalar, baxışlar, təcrübələr, hadisələr, texnologiyalar, institutlar və s. kimi, bu cür halların qlobal miqyasda mövcud olduğu və ya dünya miqyasında milli kimliklərin, iqtisadiyyatların və sərhədlərin həll olunduğu və sosial həyatın böyük bir hissəsinin qlobal proseslərlə müəyyən edildiyi bir fenomen olaraq təyin olunur

Burada tərif formasında kommunikasiya sahəsində, xüsusən də rabitə sahəsində baş verən inkişafın məsafələrin əhəmiyyətini azaltmışını, beləliklə də dünya miqyasında institusional və fərdi qarşılıqlı asılılığı artırdığını vurğulamaq məqsəduyğundur. Qısaca qloballaşma, dünyanın tək bir məkan kimi qəbul edilə biləcək dərəcədə sıxıldığı və daraldığı anlamına gələn bir prosesə aiddir.

Kiçik sahibkarlıq müəssisələri və qloballaşma

Kiçik sahibkarlıq müəssisələri qloballaşmanın iqtisadi ölçüsü ilə daha çox maraqlanırlar. İqtisadi qloballaşma müstəqil milli iqtisadiyyatların istehsalının istehsalın beynəlmilləşdiyi və maliyyə kapitalının ölkələr arasında məhdudiyyətsiz və sürətlə dövr etdiyi qlobal iqtisadiyyata çevrilməsini nəzərdə tutur (Buxvald, 2018:43).

Sahibkarlıq ruhuna malik şəxslər cəmiyyətdə özlərini reallaşdırma, gizli səlahiyyətlərindən ən yüksək səviyyədə istifadə edə bilsələr, ölkədə sosial və iqtisadi inkişaf daha qısa müddətdə əldə edilə bilər. Tarixi prosesdə sahibkarlıq və ümumi idarəetmə xüsusiyyətlərinə malik olan şəxslərin təkə öz bizneslərinin uğurunda deyil, həm də yerli, regional və milli inkişafda fəal rol oynadığı görünür.

Sahibkarlığın ifadəsi olan kiçik sahibkarlıq mülkiyyətin geniş əraziyə yayılmasında, məşğulluq imkanlarının yaradılmasında çox səmərəlidir. Kiçik sahibkarlıq müəssisələri peşəkar təcrübə məktəbləridir. Azərbaycan üçün hazırlanacaq hərtərəfli, inteqrasiyalı və davamlı sosial-iqtisadi inkişaf layihəsi ölkədə sahibkarlıq ilə məhsuldarlığı geniş bir əraziyə yayan, regional inkişaf fərqlərinin aradan qaldırılmasında effektiv fəaliyyət göstərən kiçik müəssisələrin reallığına diqqət yetirməlidir. Bu müəssisələr, milli iqtisadiyyatı inkişaf etdirir və əhəmiyyətli irəliləyişlər əldə edir (Lyu S., 2014:32).

Sosial, iqtisadi, mədəni və siyasi sahələrdə rəqabət ilə iştirakı genişləndirmədən inkişafa nail olmaq mümkün olmayacağı tez-tez dilə gətirilən bir həqiqətdir. Sosial vahidlərdə, mədəniyyət sahələrində iştirak və rəqabət fərdin və üzvlüyün şüurunu təkmilləşdirir, səlahiyyətlərin tarazlığını təmin edir, daha keyfiyyətli əsərlər təqdim etmək səylərini artırır və yüksək səviyyəli ideyaların istehsalına töhfə verir. İştirak, idarəetmə qərarlarına və hərəkətlərinə təsir etmək üçün öz və öz hərəkətlərinin könüllü hərəkətidir (Cimoli və Gabriel, 2011:44).

Vətəndaş olmaq şüurunun siyasi platformada bütün siyasi proseslərə təkbətək əks olunması ilə iştirakçılıq ruhu inkişaf edir, siyasi hakimiyyət stimullaşdırılmış səsə deyil, siyasi şüurlu vətəndaşların avtonom səsləri ilə müəyyən edilir. Bu proses, ənənəvi idarəçilik yanaşması vətəndaş yönümlü geniş ictimai iştirakçılığı özündə cəmləşdirən idarəetmə yanaşması ilə əvəzlənir. Siyasi müxalifətin çıxışı və hərəkətləri ilə onun siyasi hakimiyyətin iddialı bir dayacağı olduğunu hiss edilir.

İqtisadi sahədə rəqabət anlayışı

İqtisadi sahədə rəqabət isə müştəriyönümlü fəlsəfənin inkişafına, keyfiyyətli mal və ya xidmətlərin təqdim olunmasına gətirib çıxarır. Bu proses, iştirak alternativ biznes və xidmət sahələrinin yaradılmasında, sahibkarlıq ruhunun inkişafında fəal rol oynayır.

Bugünkü iqtisadi model azad bazar iqtisadiyyatıdır. Bununla belə, bu azad bazar iqtisadiyyatı fərdi eyni cins iqtisadiyyatın tabeliyindəki nizamın törəməsi kimi qəbul edilməməlidir. Dövlətin rolunu öz üzərinə götürdüyü milli iqtisadi nizamda dövlət qaydaları müəyyən edir və iqtisadi iştirakçıların bu qaydalara əməl etmələrini təmin edir. Bu qaydaların müasir bazar iqtisadiyyatının məntiqinə uyğun olması əsas şərtədir (İsrafilov,2010:78).

Sahibkarlıq ruhunun təzahürü və səylərin təşkili ilə ortaya çıxan kiçik sahibkarlığın inkişafına mane olacaq amillərin siyasi, sosial-iqtisadi və mədəni paradigma kontekstində minimuma endirilməsi faktıdır. Belə milli iqtisadi şəraitdə qlobal aləmdə kiçik müəssisələrin sayı günü-gündən artır. Bu proses, praktikada həvəsləndirici tədbirlərin əhatə dairəsi rəqabət sektorunda təhlil nəticəsində yenidən təsnif edilməli və artırılmalıdır.

Kiçik sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı belə qənaətə gəlmək olmaz ki, dövlət bu müəssisələri qorunmalı, onlara üstünlük verməli və daim subsidiya etməlidir. Dövlətin kiçik sahibkarlara etməli olduğu şeylər “dotasiya deyil məlumat”, “imtiyaz deyil bərabərlik” və “təklif deyil, tələb tərəfi subsidiyalardır”.

Keçmişdə kiçik sahibkarlıq müasirləşmə və inkişafa maneə kimi qəbul edilirdi. Bununla belə, müxtəliflik və davamlı inkişafda birliyə önəm verən post-sənaye cəmiyyəti nizam kontekstində kiçik sahibkarlıq sosial modernləşmə və iqtisadi inkişaf üçün hərəkətverici və müsbət qüvvələr olmuşdur.

Azərbaycanda kiçik sahibkarlıq fenomeni

Ölkəmizdə kiçik sahibkarlıq fenomeni sosial, iqtisadi və hətta siyasi ölçülərdə əhəmiyyət qazanmışdır. Bundan əlavə, kiçik sahibkarlıq müəssisələri artıq böyüyə və inteqrasiya edə bilmədiklərinə, ictimai stimullara ehtiyac duyduqlarına, yenilik edə bilmədiklərinə, ənənəvi üsullarla işləyə bilmədiklərinə görə kiçik olaraq qalmış təşkilatlar deyillər. Əksinə, Azərbaycanda son illərdə açılmış kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri peşəkar formalaşmış, təşəbbüskar ruhu ilə yeniliklərə açıq görkəm qazanan, səliqəli şəxsiyyətlərin olduğu vahidlərdir. Bu üstünlüklərə baxmayaraq, hazırda ölkəmizdə kiçik sahibkarlıq müəssisələrinin hamısının uğurlu olduğunu söyləmək mümkün deyil. Ancaq hazırda iqtisadi dairələr və sosial elm adamları belə bir qərar verirlər: “Kiçik sahibkarlıq Azərbaycan iqtisadiyyatının problemi deyil, əksinə, onun mühərriki, ən dinamik cəhətlərindən biridir” (İbrahimov, 2010:78).

İqtisadi kontekstdə əhəmiyyəti inkar edilə bilməyən kiçik sahibkarlıq sosial-siyasi baxımdan da səmərəli funksiyalar yerinə yetirir. Bu müəssisələrin əhəmiyyəti məşğulluğa verdiyi töhfə, orta sinif xarakteri və sosial keçidi asanlaşdıran dinamik quruluşu ilə geniş şəkildə qəbul edilir və sosiologiyada orta sinif nəzəriyyəsinin əsas elementlərindən birini təşkil edir. Siyasi baxımdan kiçik sahibkarlıq sabitliyin təminatı və demokratiyanın təminatı kimi qəbul edilir.

Daim struktur transformasiyaya uğrayan milli iqtisadiyyatda dinamizmin mənbəyi kiçik sahibkarlıqdır. Lakin, bu qiymətləndirmə xüsusi olaraq fərdi müəssisələrə aid deyil və böyüməyə meyilli kiçik sahibkarlıq xüsusilə təşviq edilməlidir. Bu kontekstdə dövlət stimullarının ayaq üstə dura bilməyən kiçik sahibkarlıq müəssisələrə deyil, böyümə potensialı və meyli olan kiçik biznesə yönəldilməsi daha məntiqli olardı.

Orta təbəqənin tərfi ümumiyyətlə şəxsi gəlir və ya məşğuliyyət əsasında verilir. İqtisadi meyar olan şəxsi gəliri, sosial meyar olan məşğuliyyəti nəzərə almaqla “orta təbəqə” anlayışını anlamaq mümkün deyil (Buxvalid, 2016).

Cəmiyyətdə fərdlər təqribən aşağı, orta və yüksək gəlir qruplarına bölündükdə, orta gəlir qrupuna daxil olanlar iqtisadi baxışa görə “orta təbəqə”ni təşkil edirlər. Yenə fərdlər öz-özünə işləyənlər və qeyri-məşğul olanlar olaraq iki yerə bölünürlər. Bu kontekstdə öz-özünə işləyən peşəkarlar və kiçik sahibkarlar orta təbəqəni təşkil edir.

Kiçik sahibkarlıq müəssisələri və onların təsnifatı

Kiçik sahibkarlıq müəssisələri "funksional orta sinif" əlavə edərək, gəlir səviyyəsinə və peşə prinsiplərinə əsaslanan orta sinifin müəyyən edilməsinə töhfə verdi. Eyni kontekstdə peşəkar menecerlər və yüksək vəzifəli bürokratlar öz-özünə işlə təmin olunmasalar da, onlar “vəzifə orta təbəqəsi”, alimlər, texnoqratlar və sənətkarlar isə “ixtisaslı orta təbəqə” kimi təsnif edilir.

Funksional tərif əslində orta təbəqənin dinamik xarakterini daha aydın nümayiş etdirir. Funksional tərif yanaşmasına görə, orta sinif məsuliyyət, yaradıcılıq, risk götürmə, ümumi idarəetmə, ixtira və yeniliyə açıq olmaq kimi funksiyaları yerinə yetirən sinifdir. Bu kontekstdə, funksional orta təbəqəyə aktiv, yenilikçi, yaradıcı, dinamik və xüsusilə sahibkarlıq gəliri olan insanlar daxil olduğu bildirilir.

Şübhəsiz ki, post-sənaye inkişaf səviyyəsinə nail olmuş ölkələr və biliklərə əsaslanan cəmiyyətlər sahibkarlıq ruhu ilə hazırkı texniki və sosial təkmillik səviyyəsinə çatıblar. Sahibkarlıq ruhu orta sinif fenomenində əsas keyfiyyətdir. Orta sinfi müəyyən edən əsas dəyər və normalara nizam-intizam, təşkilatçılıq, nailiyyət, həmrəylik və fədakarlıq daxildir.

İqtisadiyyat tarixində mühüm yer, kapitalist cəmiyyətlərinin inkişafı sahibkarların və sahibkarlıq mədəniyyətinin işidir. Sahibkar və ya sahibkarlıq aydın siyahıya alınmış sosial peşə qrupuna aid olmaq kimi müəyyən edilə bilməz. Bu kontekstdə sahibkarlıq mədəniyyətinin orta təbəqə sayıla biləcək peşə qrupları arasında geniş vüsət aldığı iddia etmək olar (Grace, 2010:43).

Aşağı təbəqə iqtisadi baryeri keçməyib və subsidiyalara ehtiyac duyur. Yuxarı təbəqə isə iqtisadi məmnunluğa çatdıqca dinamikini itirmək təhlükəsi ilə üz-üzədir. Bununla belə, təşəbbüslərin davamı və kiçik səylərin məhsulu kimi meydana çıxan orta sinif sosial və iqtisadi fəaliyyətin hərəkətverici qüvvəsini təşkil edir (Guzmán, 2018:90).

Bir çox kiçik sahibkarlıq müəssisələri ölkədə məşğulluğa mühüm töhfə verir. Ölkəmizdə iş yerlərinin sayına görə, məşğulluq baxımından olan kiçik sahibkarlığın iqtisadi, sosial və siyasi sabitliyin davamlılığının təmin edilməsinə verdiyi töhfə nəzərə alınaraq, iqtisadi, sosial və siyasi sabitliyin təmin edilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu müəssisələrin milli və qlobal iş dünyası baxımından ortaya çıxır.

Uzun müddət davam edən iqtisadi durğunluq və artan işsizlik problemi hətta inkişaf etmiş sənayeləşmiş ölkələrdə də kiçik sahibkarlıq müəssisələri gözlənilməz artıma səbəb oldu. Kiçik sahibkarlıq məşğulluq yaratmaqla yanaşı, yerli və regional müəssisələr olduğu üçün əhalinin lüzumsuz miqrasiyasının qarşısını alır, sosial pozuntuların və plansız urbanizasiyanın artmasının qarşısını alır (Felipe, 2012:56).

Çox kiçik, sahibkarlıq müəssisələrinin yerləşdiyi bazarda bazara daxil olmaq üçün keçilməz maneələrdən danışmaq mümkün deyil. Bu ölçüdə və keyfiyyətdə rəqabət mühitində belə iş yerlərinin yaradılması baxımından kiçik müəssisələr Azərbaycan iqtisadiyyatında bir nəfərin məşğulluğunun yaradılması üçün tələb olunan sərmayənin kiçik və orta müəssisələrdə iri müəssisələrin az olması bu müəssisələrin milli inkişaf baxımından praktik əhəmiyyətini artırır.

Nəticə

Postindustrial dövrdə müəssisələrin qloballaşması, transmilli müəssisələrin bütün dünyaya yayılması və onların sayının sürətlə artması ilə kiçik sahibkarlıq müəssisələrinin öz iqtisadi mövcudluğunu davam etdirə bilməməsi ilə bağlı fikirlər artmağa başladı. Bununla belə, qlobal bilik iqtisadiyyatının miqyas iqtisadiyyatı deyil, sürət və şəbəkə iqtisadiyyatı olduğu anlayışı ilə bu cür meyl və yanaşmaların yanlış təsəvvür olduğu müşahidə edilmişdir.

Sosial faktları və reallıqları sırf ideoloji yanaşmalarla araşdırmaq rəşional və yaxud, mənalı deyil. Milli sənaye iqtisadiyyatı paradigmasının keçərli olduğu bütün dünyada geniş miqyaslı təşkilatların daha faydalı və təsirli olacağına dair formalaşmış və ya yaradılmış bir anlayışın yayılmasına çalışılmışdır. Bu anlayışın əsasını böyük olmağın xərclərə qənaət edəcəyi alt baxışını özündə ehtiva edən “miqyas iqtisadiyyatları” anlayışı təşkil edir (Quliyev, 2011:54).

Sənayeləşmə prosesinin inkişaf və yetkinlik mərhələlərində tez-tez istifadə edilən və iqtisadi dinamizmin yeganə təminatçısı kimi təqdim edilən miqyaslı iqtisadiyyatlar yanaşması post-sənaye cəmiyyətinə keçidlə mübahisələrə səbəb olmuşdur. Kiçik sahibkarlıq müəssisələrinin sosial-iqtisadi əməliyyatda əhəmiyyətli əlavə dəyər yarada biləcəyi qlobal bilik iqtisadiyyatı, yerli kənd təsərrüfatı iqtisadiyyatından və milli sənaye iqtisadiyyatından fərqli olaraq kiçik və sürətli təsərrüfat vahidlərinin qlobal paradoks reallığına uyğun olaraq daha səmərəli funksiyaları yerinə yetirə biləcəyi qəbul edilir.

Kiçik sahibkarlığın ölkə daxilində ümumilikdə istehsalın, xüsusilə sənayeləşmənin və kommertiya dinamizminin yayılmasında mühüm əhəmiyyəti var. Kiçik sahibkarlığın əhəmiyyətini vurğulamaq qlobal biznesin əhəmiyyətini inkar etmək demək deyil. Uzunmüddətli perspektivdə kiçik sahibkarlıq

müəssisələri orta və iri sahibkarlıq müəssisələrinin giriş və aralıq məhsullarının istehsalçılarına çevrilirlər.

Göründüyü kimi, kiçik sahibkarlıq müəssisələri, bütün dünyada iqtisadiyyatın və sosial həyatın əsas tikinti bloklarından biridir. Onlar bir ölkənin inkişafında, məşğulluğun yaradılmasında, iqtisadiyyatın güclənməsində çox mühüm rol oynayırlar. Kiçik sahibkarlıq müəssisələri iqtisadi və sosial quruluşda belə mühüm mövqedə olmasına baxmayaraq, hələ də beynəlxalq səviyyədə etibarlı tərfi verilməyib. Ümumi məzmununda kiçik sahibkarlığın tərifinin edilə bilməməsinin əsas səbəbi ölkə daxilindəki ölkələrin və ya regionların fərqli sənaye strukturları, texnoloji imkanları və inkişaf səviyyələridir.

Ədəbiyyat

1. Quliyev, C. B.(2011), Həyat səviyyəsi: yoxsulluğu törədən və azaldan sosial-iqtisadi amillər. Bakı, Avropa, 235 s.
2. İsmayılov, H. A. (2010), Qloballaşma şəraitində istehlak kooperasiyasının təkmilləşdirilməsi istiqamətləri. Bakı, "Elm", 452 s.
3. İbrahimov, İ. H. (2010), "Sahibkarlıq fəaliyyətinin tənzimlənməsi məsələləri", Bakı, Səda nəşriyyatı, 248 s.
4. Mazilov, E. A., Kremin A.E. (2018), The role of small business in the socio-economic development of Russian regions: problems and trends // Problems of territory development.
5. Buchwald, E. M. (2016), Legal and institutional problems of the state policy of development and support of small and medium-sized businesses // Bulletin of the Financial University.
6. Liu, S. (2014). Small and medium business in the context of the globalization of the world economy // Bulletin of the GGTU im. P. O. Sukhoi, - No. 2 (57).
7. Cimoli, M. Gabriel, P. (2011), Global growth and international cooperation: a structuralist perspective. Cambridge Journal of Economics, vol. 35, No. 2 (February), pp. 383–400.
8. Doner, Richard F. and Ross-Schneider, Ben (2016), The middle-income trap: more politics than economics. World Politics, vol. 68, Vol. 4 (October), pp. 608–644.
9. Felipe, J. (2012), Product complexity and economic development. Structural Change and Economic Dynamics, vol. 23, No. 1 (March), pp. 36–68.
10. Guzmán, M., (2018), José Antonio Ocampo and Joseph A. Stiglitz. Real exchange rate policies for economic development. World Development, vol. 110 (October), pp. 51–62.
11. Klein, R.W., (2012), Insurance Regulation and Challenge of Solvency II: Modernizing the System of U.S. Solvency Regulation. National Association of Mutual Insurance Companies.
12. Grace, M. F., (2010), The Insurance Industry and Systemic Risk: Evidence and Discussion. Working Paper, Georgia State University

Rəyçi: i.ü.f.d. Vəfa Mütəllimova

Göndərib: 17.04.2022

Qəbul edilib: 04.05.2022